

B M V

BCU Cluj / Central University

775

ELET UNAN-

3593 DOSAGA.

Az az:

Olly temetési rövid tanítás, mellyben, az emberek előtt igen kedvesnek teendő világi élet, mellyméltán meg-ünandó legyen, a Szent Írásból egy yág járven, de világossáan meg-mutogassatik.

M E L L Y E T

Az b. eml. Néhai Nemzetes B I C Z Ó ANNA Afszozynak, az Nemzetes, Kegyes, és tanácsos Férfiunak, D O B O Z I I S T V A N Uramnak, szerelmes házas-társának, csendes halál által meg-hidegedett testének, tisztességes sírban szállításkor, az Isten dicsőségre, élő hiveképületire, és szomorú szívek vigasztalására, a Debreczeni nagy temetőben, az sír felett, tett 1667-ben, Kisafszony havának 23. napján, délben.

COMAROMI C. GYÖRGY.
S. I. M. D. E. D. P.

SAROS PATAKON.

Nyomtatta ROSNYAI JÁNOS. M. DC. LXVIII.

Az kegyes életű, jó hirű nevű, Nemzetes Fér-
finak, DOBOZI ISTVAN Uramnak Debreczen
városának, és annak tiszteletes Tanácsának, egy-
gyik hűséges tagjának, &c. nékem betsületes
jó akaró Uramnak.

*Kegyelmet, egészséget, és minden idvességés áldást, a vilá-
gosságnak Attyától!*

Becsülletes jó akaró Uram, mibellyen meg-értettem, a Ke-
gyelmed, ez egygyűjű prédikatiomat, írásban kívánó a-
karatya, az kegyelmed hozzáam által káldtetet becshülletes
személyektől, ugy-mint DOMJAN GYÖRGY Komam Uram-
tól először, az után BARTÁ BOLDISAR Uramtól, ottan
mindgyárt bázlottam; a kegyelmed kívánóságára, és ez munkáso-
sának írásához, hozzáam fogtam; de a jó Istennek, arjai kezétől
meg-nyomattarván, mind ez ideig-is véghez nem vihettém. Im-
mar pedig, hofszűrés és súlyos nyavalyáimból, valami kis könnyeb-
ségér-vívén, a mint eszembe jutator, mindennyi erőtelenségem-
ben-is, Isten segedelmeből, elkészítettem. Vegye kegyelmed tö-
lem kedvessen, és olvasgassa idvességésben. Légyen a mennyei Sz.
Urnak lelke Kegyelmeddel, és az kegyelmed szerelmesével, s ve-
a réllye kegyelmedet mindenjóra, szivessen kívánom. Deb-
reczenben, 1668. esztendő. Böjt más havának,
a mint nevezetik, 9. napján.

Kegyelmednek szivesjó akarója

COMAROMIC. GYÖRGY. M. E. K.

ELET UNANDOSAGA.

Az az:

*Olly temetési rövid tanítás, mellyben az emberek
előtt igen kedvesnek tettező világi élet, melly mel-
tán meg-unandó légyen, a Szent Írásból egy-
gyűjűven, de világossan meg-mu-
togattatik.*

ELŐLJAROBESZÉD.

EZ szomorú alkalmatossággal ide ki gyüle-
kezett Keresztyéni szent tereg! olvasluk
az Jeremiás Prophéta könyvének 45. ré-
szének. 3. versében, hogy midőn Baruch, az Jé-
rémiás Prophétanak, hűséges iro deákja, egész-
szé meg-irván másodszor-is az Jeremiás Köny-
vét elméjében hánná vetné, azokat a az ret-
tenetes csapásokot, és keferűséggel tellyes dol-
gokat, mellyeket Isten, Jeremiás által jóvendöl-
tetett, Jerusalemben várossá, és annak minden lako-
si ellen

fi ellen: egyfzers-mind felne, mindaz Királynak felőle (: hogy meg-fogattáflék:) ki-adott mandatumától, mind az több néppel edgyütt, reá-is jöhető, s' következhető romlástól, és siralmas állapotól, ilyen szokra fakada s' ilyenképpen jajgata: *Jaj mostan nekem! mert az Jehova bánatot adot az én fájadmamhoz, el fáradtam az én sohász-kodásomban és nyugodalmat nem találtam.* Melly siránkozó szavaiban jelenti keserves állapotát: hogy Isten bánattyára bánatot adott, keserűségére keserűséget hozott, és fájdmamához fájdmamat toldott. Keresztyén Szent gyülekezet, ez rövid historiátskát, igen könnyen és helyessen reá szabhattuk ez előttünk gyászos koporsóbá fekvő idvezült Aszszonyunknak, keserűséggel tellyes, meg maradott szerelmesire, meg keseredet édes férjére, s' szomorú kedves gyermekire. Reád szabhatom leg kiválképpen, Betsületes Uram, s' azt mondom, hogy inkább ille nek ezek szádban, mint a Baruch szájában; inkább mondhatod ezeket, s' méltábban mint a Baruch. Mert Baruch, csak a jövédőktől való féltében, mellyeket, meg nem kóstolt vala, jajdu-

la meg-

la meg; de Te az már rajtad meg-letteknek, mellyeket bővön meg-kosztál, érzésében, fakadhatz ez szora: *Jaj mostan nekem! mert a Jehova bánatot adott az én fájadmamhoz.* Mert hogy messzűnne ne kezdjem, tsak ez közelebb való három esztendő alatt, midőn meg-öregedett tisztes vénfégedre, sok roncsolodásid és fáradságos nyughatatlanágid után csendesléget és nyugodalmat várnál, ugyan bokrosával bocsátá Isten, az te mennyei Attyád, a' bút bánatot, és keserűséget reád, s' ugyan meg-tetéze fájdmamidat. *Először* bánatot ada az életnek halálnak Ura, ez előt három esztendővel szerelmes unokácskádnek, édes idvezült b. e. fiad ágyékából származott leányzó magzatotoknak életét meg-rövidítvén, és sziveteknek szomorúságára előletek házatokból ki-vévén. *Bánat* ez. Mert az édes Atyáknak Anyáknak, szerelmes magzatryoknak halála eleitül fogva keserveffen szokott esni és nem kicsén' keserűséget szokot szerezni, miképpen az Josefet sirato *Jakobnak*. Gen. 37. 34. 35. Abszolont jajgato *Davidnak* 2. Samuel. 18. 33. és 19. 1. 2. 4. holt fiacskája fel-tá-

A-3

mafa-

- 6
 masztatásaért Elifeushoz a Carmel hegyére fá-
 rado *Sumembeli asz szonynak* 2. Reg. 4. 27. az
 Bethlehem vidéken levő Sidó anyákat példázó
Rachelnek. Matth. 2. 18. példája meg-mutat-
 2. *tya. Másodszor*. Bánatot ada Isten ez bánatodra,
 ugyan akkor tájban. Mert azon b. e. szerelmes
 fiadnak, szerelmes házastársát atyai bölcs tet-
 tzéséből, lanyaru oštor alá fogá, az senlő beteg-
 séggel ágy fenekéhez szegezé, kit mind az időtől
 fogva sziveteknek lelketeknek, és szemeteknek
 nem kitseny keserűségére, házatokban, az sok
 nyavalyák közt, azon atyai oštora, és súlyos
 meg-látogatása alatt mint egy fogságban tart.
 3. *Bánatot ez, az bánat után. Harmadszor*, Bánatot
 ada Isten ez bokros bánatodra, s keserűséget az
 kettős keserűségedhez. Mert szerelmes, leg-
 kissebbik fiacskátokat, kinél talám kedvesebb
 s szerelmelesebb házatokban magzatitok kö-
 zött nem vala, csudálatos nyavalyával, elmé-
 jében és nyelvében való siralmas meg-bántó-
 dással, atyai képpen meg-látogató, kit ez ő
 keserves sórsát, mind ez oráiglan meg nem elé-
 gelvén ő felsége, szivednek és szemednek keserű-
 sé-

rűségére, azon nyomorúságos állapotban fa-
 nyarúan tart. Bánatot ez és keserítő példa szemeid
 előtt házadban. *Negyedszer*. Bánatot ada, s-
 még pedig nagyobb bánatot Isten, mind ez te 4
 bánatidhoz, és ugyan meg-tetézé keserűsége-
 det, szerelmes fiadnak halálával. Mert ez előtt
 esztendővel és öt héttel, ötöt, mint Isten után,
 erőtelen vénfégednek reménlett istápját, s-
 gyámolát, töletek el-kiváná, közületek ki-szó-
 litá, és sziveteknek, holtitokig való keserűsé-
 gere sirban szállitá, s-ekképpen benne való ő-
 römő. öktől meg-fosztá. *Eöröm üzö bánat lön*
 ez, mellynel nagyobb még eddig, talám nem-is
 ért vala benneteket. *Eödšör*. Bánatot ada I- 5
 stén, s-leg nagy bánatot pedig, mind e te sűrű
 bánatid után, ez szomorú alkalmatofsággal,
 mert szemeidnek gyönyörűségét, földi életed-
 nek, Isten után hűleges gyámolát, szerelmes
 házastársodat, imé tőled el-vévé, szivedet ke-
 serűséggel, szemeidet könnyullatással, szádat
 ohajtozással, és életedet nagyobb kedvetlen-
 séggel, ugyan be-tölté. Méltábban mondhatt
 annakokaert Baruchnál: *Jaj nekem mostan, mert*
 az Je-

az Jehova bánatot ada az én fájdalomambhoz, el-
fáradtam foházkodásomban, és nyugodalmat nem
találtam. Azt mondom azért én is tenéked B.U.
az mit Jeremiás monda Baruchnac: Kereszéd
magadnak nagyokat? Ne keress. Ne várj ez élet-
ben igaz és állandó nyugodalmat: ne várj böl-
dogságot és örömet, hanem tanuljad és szem-
léllyed mind ezekből, ez életnek nyomorúság-
gal tellyes voltát, gyönyörűségének álhatatlan-
ságát, és indittalsál az mennyei igaz böl-
dognak kívánására, és keresésére. Mellyet,
hogy mind te magad el követhess s-mind mi
cselekedhessünk, buzgó szível s-áhitatos lélek-
kel, kérjúc a' mi édes mennyei Atyánkac bűn
bocsátó, erőtlenségünkben segítő, és minden
jora vezérlő kegyelmét, ilyen képpen szolván.

Prédikatio előtt valo Könyörgés.

S Zabados Ur, mindenekkel bíró, mindent minde-
nekkel mindenütt szabadossan meg-tehető, Szent
Jehova Seregeknek Istene, ki adiad testünket, lel-
künket, s-ki tartod ma-is mind ezeket; ki árnyék
életünknek tetző kicsiny gyönyörűségét, s-
siralommal, ke-

mal, kevés édeséget sok keserűséggel meg-szoktad
eleg yiteni, hogy az által ez életet velünk jobban job-
ban untassad, s-az Mennyei boldogságot annál in-
kább kívántassad; Szerelmes Atyánk az Ur Jesus
Christusbá, fordítsad édes Atyai könyörülő orezádat
reánk, ez siralom völgyében nyomorgó bűnös fiaidra,
leányidra, és a' te könyörületességednek el-fogyhatat-
lan gazdagsága szerént, amá te edg yetlen edg yednek
az artatlan bárány Ur Jesus Christusnak a' mi közben
járó Urunknak egyszere tökéletes, s-előtted kedves ál-
dozattyaért, s-artatlan vére hullásáért, és annak bő-
völkedő érdemeért, kegyelmezz meg minékünk, min-
den átkodra méltó bűnösöknek. Bocsásd meg titkos és
nyilván való szímtalan bűneinket; tisztíts meg azok
rutschágából, Szerelmes Fiad tiszta vérevel emelly-fel
azoknak bennünket nyomó terhe alól kegyelmeddel, és
biztass meg bűnünk miatt meg félemlere szívünkben,
Szent lelkednek biztató erejével hogy y vidulhasson
meg a' mi szívünk, gerjedezhessen szerelmeddel az
mi lelkünk. Taníts az te lelked által nyomorult ár-
nyék életünkben, hogy el tted bölcs szível járhas-
sunk, kevés ideig tartó, mulando voltunkat, sz n-
telen elmünkben tarthassuk, ez világot, és világ a-

kat, mint hejában valóságoknak hejában valóságie meg utálhassuk, és szívünk szerent te hozzád edes Atyánkhoz az véghetetlen boldogságban kívánkozhassunk. E' végre ugy vezérelly tanácsoddal, hogy se örvendetes, se siralmas állapotunkban, se boldog, se boldogtalan sorsunkban, edled el ne szakadgyunk. Mostan is ezen te jó lelked erejével, szály-le szomoru gyülekezettünkben, segély elő szent szándékunkban. Elméinket világosíts, akaratunkat lágyíts, hogy élet adó Szent ígédet illendő félelemmel halgathassuk, engedelmes séggel be-vehefsük, hűséggel meg-tarthassuk, és Szent Lelkednek mennyei ereje által áldott neved dicsőségre el-is követhessük. Hajoly-le szerelmes Atyánk, és ez elődben bocsátott hibás könyörgésünket szerelmes Fiadere halgasd-meg, kinek nevében nagy bizodalommal tégedet még-is ilyen képpen szollitunk-meg mondván: Mi Atyánk.

TEXTUS Iob. 3. 20.

Miért ad Isten életet a' keseredet szivűeknek?

Aza' kúr-fő, melyből ez mulando életnek meg-unása, és abból ki-költözésnek kívánása, szár-

sa, származik, kettő. 1. Tiszta, édes vízű, I. és kedves, minémű. 1. Az örök élet, ditsőséges boldogságának meg-érzése, mint Szent Pál Apostolban, ki midőn, az élet és halál között szorongattatnék, meg-érezven, a' mennyei boldog életnek édes gyönyörűségét, vagy gyönyörű édeséget, ilyen képpen szolla: Kivánságom arra vagyon, hogy meg-ozlattassam, es a' Christussal legyek. Mert az inkább jobb. Philip. 1. 23. 2. A' léleknek lelki öröme, mint amaz vén jámbor Simeonban, ki régen, sziveffen várta édes Idvezítőjét, testi szemievel, az ígédet szerent meg-látván, öleiben vévén, és meg-apolgtván, im ez szokra fakada, halálát kervén: Mostan bocsátod-el a' te szolgádat Uram, a' te beszéded szerent bekeségben. Mert látták az én szemem a te idv ségedet, Luc. 2. 29. 30. & c. 1. 2. Zavaros keserű vi II. zű, és kedvetlen, minémű, 1. A' meg aggot erő- 1. telen vénség, melynek napjairul, azt mondgya az Salamon Prédikator, hogy gonoszna nap, es csztédeirül: hogy ollyak, kiknek az módod nincs nekem ezekben gyönyörűségem. Eccl. 12. 3. 2. Az erőszakos haláltul, vagy hasonló veszedelemtől

való felelem, mint Mojszesben, az Istennek kedves emberében, kit, midőn az Izrael népe a' jó izú Mannát meg-unván és Isten ellen zugolódván fenyegetné halállal, így könyörge Istennek, *Num. 11. 7. "Eöly-meg engemet kerlek, meg-ölvén, ha kedvet találok a' te szemeid előtt, és ne lássam az én gonoszomat."* 3. A' szégyen vagy attul való tartás, mint Jónás Prophétában, ki az Istentől szájában adott követséget, Niniveben végben vivén, és hogy a' mit mondott, benne marad, attul félvén, így kíváná halálát: *Jobb az én holtom éltettnél, Jon. 4. 8.* 4. Az nyomorúság, és akar mi keferű nyavalya, mint Jób Patriárchában, ki fok nyavalyáinak, és kefer ves fájdalmának, súlyos terhe alatt nyögven, így ohajtya vala, kinaiban ki-mentő halálát, *Job. 14. v. 13. "Vajha a' koporsóban rejtenél engemet, el-rejtenél engemet, &c."* Ismét az Illyes Prophétában, ki az Acháb Király és véren folyt felesége dühösségétül felven, feltében futván, futásában el-faradván, így kéri vala lelkét, hogy meg-halna: *E-lég mostan ő, Jehova! veddel az én lelkemet. Mert nem vagyok én jobb az én Atyámnál, 1. Reg. 19. 4.*

Es Sz.

Es Sz Jobban, itt ez leczkeben, melyben *Summa* szerent, előnkben adatik, mely kedvetlen, kelletlen és unalmas legyen, ez világi mulando élet, a' keferedett szívűeknél. Az hol vagyon kettő.

1. A' keferedett szívűek.
2. Azok életének kelletlensége és unalmassága.

MAGYARAZAT.

Miért ad Isten életet a' keferedett szívűeknek?

Az igéknek világotabb meg-értésére, lássuk im ez kérdéseket. 1. *Micsoda itt az élet?* 2. *Kicsoda az életnek a' keferedett szívűeken.* 3. *Mit akar azzal a' kérdő mondással jelenteni?*

Az elsőre felelet. 1. Nem az ember mulando életének táplálására, Istentől adattatott és engettetett világi jók, mellyek életnek mondatnak, miképpen amaz Jerusálembeli özvegy szégyén Afiszőynak fillerkéjét, mellyeket a' kincstarto ládában veté a' templomnál, édes Idvözi-tönk, ő életének mondá, *Luc. 21. 4.* Ez úgy mond minden életét valamely vala oda veté. Ez

B 3

szerent

szerént a' földből termő gabonais, közösegeffen életnek szokot mondattatni. Nem ezek, az élet, itt, azt mondom. Oka ez. Mert ha Isten illyen életet, nem adna a' keseredett szivűeknek, fájdalom adattatnék fájdalomhoz, nyavalya nyavalyához, és nyomoruság nyomoruságokhoz.

2. Nem az lelki élet, mellyel az Istentől kegyelemben vétetet, meg-tért, és ujjá született ember, a' Christusban, él Istenec, az igaz hit által, minémű élete vala Pál Apostalnac, ki a' Galatiabeli keresztyéneknek azt írta maga felől: *A' törvény átal, a' törvénynek meg-holtam, hogy élnek Istennek. Elek pedig többé nem én, hanem él én bennem a' Christus, és a' mely életet most élek az testben, az Isten fiában való hit átal élem,* Gal. 2. 19. 20. Nem ez Oka. Mert ha a' lelki élet, nem adattatnéc Istentől a' keseredett szivű hűveknek, el-vesznének, mint maga példájában mutattya a' sok keserűség látott Prophéta Dávid, *Psal. 119 v. 92. Ha úgy mond, a' te törvényed nem volna én gyönyörűségem, regem el-vesztem volna az én nyomoruságomban.* Ugyan-is ez által, és ebbé segítettetnec, emeltetnec, erősítettetnec, &c.

a' ke-

a' keresztec és probác alatt. 3. Hanem, e' mu- landó árnyékhoz hasonló világi élet, mellyet Istentől szüleink által szoktunc venni, a' természetec rendi szerént, melyről Sz. Jakab Apostal, azt mondgya, *Jac. 4. 14. Hogy csak párah mely kevesse' tetszik, az után pedig el-enyészik.* Ez itt a' leczkében az élet, mint a' 20. 21. &c. *versék* meg-mutattya.

A' másodikra felelet. Nem azok kik az ő Isten ellen tört gonosz bűnciket meg-csmervén, bánkodnac, sirnac, és szivekben meg-keserednec, mint ama' három ezer férfiac, kik Pünköft napján, a' Sz. Péter Apostal prédikatiojára Jerusalomban meg-térénc, kik felől azt írja Sz. Lukács Evangelista, *Actor. 2. 37. hogy meg-keseredének szivekben;* Ismét ama' bűnös aszszony, ki mely igen meg-keseredett szivű lett légyen, meg-mutattya cselekedeti. Mert a' mint Sz. Lukács írja, *Luc. 7. v. 38. a' Pharizæus házában édes lveztönc lábainál, hátul meg-átván, sirván kezdé dörözni az ő lábait könnyhullatással, és az ő fejének hajszálaival dörli vala meg, és csokolgattya vala az ő lábait, és keni vala a' kenettel.* Es az Szent.

Sz. Péter Apostol, ki edes Mesterét, az áldott Idvezítő Ur Jესus Christust, háromszorektelenül megtagadván, mihelt észében vévé magát Christus Urunc szavaira reá emlekezvén s. meg esméré bűnet, szívében igen megkeseredéc. Mert a' mint Sz. Mathé írja, *Matth. 26. 75.* szíve keserűségenc bizonyfágará, *keservefen sira. Hanem a' nyomorúságban bémerültec, megnyomorodtac, és Istenec reájoc bocsátott egy vagy más fele csapása, itéleti, és ostora miatt szívekben megkeseredtec, minémű vólt az Anna Afzszony, a' Samuel Prophéta anyja, ki Silóban az Isten templománál könyörögven, sira keserveffen, és megkeseredet lelkű vala, mint Samuel írja, 1. *Sam. 1. 10.* Ísmet, a' Sunem városbéli afzszony, ki megholt edes gyermekének fel-támasztásáért, a' Charmel hegyére menvén, az Isten emberéhez Eliseushoz, lábait megragadá, egy szót szem szolhatván, keserűsege miatt. Ki felől maga Eliseus tőn bizonyfágot, az ő lábaitul azt elűzni akaró szolgájának, Geházinac: *Hadj y békét úgy mond neki, mert az ő lelke megkeseredett ő neki, 2. Reg. 4. v. 27.**

Ez ma-

Ez magyarázatnac igazságát mutogattyác az leczke körül való versec, és nevezetec. Mert mondattatnac. 1. *Nyomorultaknak, v. 20. 2. 1.* Ollyaknac, *kik várják a halált, és ársák azt, inkább mint az el-rejtet kincset, v. 21. 3.* Azoknac *kik örvendeznek, mikoron koporsót találnak, v. 22. 3.* 4. Ollyaknac *kiket Isten békerített nyomorúság-gal, v. 23. 4.*

Az harmadikra felelet. Semmit nem egyebet, hanem ezt: Miért nem szánnya Isten azokat? Miért tartya e' nyomorult életben? Miért nem menti ki a' nyomorúságból az halál által? Miért tartya-meg életket, holott az ő nékic kedvetlen, kelleetlen és unalmas? Holott nem kívánnának élni; holott az halált kívánnýác, ohajtyác, és választva választýák?

TANUSAG.

E' mulando világi élet, kedves ugyan az ember előt, mindazonáltal nem méltó, hog y ember, kíváltképpen a' meg keseredett szívű, azon kapdoffon, aze kívánnýa és ohajesa.

Itt ez tanuság a' leczkében. Ihon Jób Pá-

C

triár.

triárcha, az Istennec szulyos ostoni és sanyaru keze miatt, meg-keferedett szivü lévén, nem kapdos ez életen s nem kívánnya abban maradását: *Miert ad Isten azt mondván, életet a keferedett szivűeknek?* mint ha mondotta volna: nem kellene az ilyeneknek az élet, minémü maga-is vala. Ezen tetszik-meg a' következendő *21. 22. 23. versekből*, mellyekben a' meg-keferedett szivü nyomorultac felől azt mondgya: *Várják az halált, de nincsen az, áfsák az inkább mint az el-rejtett kincset. Örülnek örvendezéssel, mikoron koporsót találnak. Miert adta Isten annak a' férfinak e világot, a' kinek elele el-rejtett, és a' kic Isten bé-kerített nyomorúság gal?* Ezen tanúságot bizonyittya Dávid Király-is, *Pfal. 34. 13.* ama' kérdéseben: *kicsoda ugy-mond az ember, a' ki az életet kívánnya? és szereti a' napokat?* Ez fel-tört tanúságot, világossan mutattya azoknak a' szenteknek példái is, kik ez életen egy pontot sem kapdosnac, hanem inkább meg-unván, belöle ki-kiváncoztanak, minémü volt, a' mint tanításomnak elein-is emlitém. Mojzes, ki kérve keré Istenöl halálát, semmit nem kapdosván

dosván életén: *Edly meg-engemet kerlek, meg-ölvén ha kedvet találtam a' te szemeid előtt, Num. 11. 15.* Illyen példa Illyéfis, ki hasonlóképpen örömeft oda hadgya vala világi életét, ohajtvá az halált: *Vedd-el azt mondván oh Jehova az én lelkemet. Miert nem vagyok jobb az én azyáimnál, 1. Reg. 19. v. 4.* Hasonlot mutat Job Pátriárcha-is. Mert ő-is azt kívánna, Istentöl hogy *rejtene-el* őtet a' koporsóban, *Jobi 13. 14.* Ezekhez járul Jonás Prophétais, ki jobbá hagyá holtát élténel: *Jobb az boltom éltemnél, Jon. 4. 8.* Hogy pedig kedves legyen az világi élet az ember előtt, az mint a' tanúság egygyik ága tartya, a' Bölcs Salamon Prédikátor bizonyittya. Mert, *Eccl. 11. 7.* azt mondgya: *Edes a' világosság, és jo az szemekkel nézni a' napot.* Igy mindenik ága szerént nyilván vagyon ez tanúságnak igazsága. Látsuk okait-is.

O K A I.

Az tanúság első ágának, melly ez, hogy: *Kedves ez mulando világi élet, az ember előtt.*

I. Mert minden jószágát, valamivel ez világon bir, kéfs azért oda adni, és hogy ebben

M3

meg-maradhasson, amaztol meg-válni. Igazat talált volt ez arant, amaz földet be-kerülő, s' be-járo Sátán, mondani az Jehovának, noha egyéb ként hazuglagnak lelke. Mert azt mondgya vala, hogy *mindenét, valamie vagyon a' ferfiának, oda adja az ő lelkéért.* A' Sido nyelvnek folyása és szokása szerént, erti az ferfiának lelkén, az ferfiának életét, *Job. 2. 4.*

II. Mert azért lelkét-is el-veszti mind ő-ök-ke, miképpen édes Idvezítőnk tanéttya, tanítványihoz valo beszédében, *Matth. 10. 39.* *A' ki úgy-mond meg-találja az ő lelkét, el-veszti azt: az aza' ki meg tartya vagy marasztya világi életét, Christusa meg tagadásával, el veszti lelkét. Ugyan-is, boldog Isten! mennyin kárhoznak el ez veszendő világi életnek szerelméért?*

III. Mert azért, semmi munkáját és fáradtá-gát nem szánja. Számтал nyughatatlanlágot, törő-lest, gondot, izzadást, hevülést, fázást, eret-te fel-veszen; sokszor magát veszedelemre veri. Sokszor többet cselekezik és szenved azért, mint Jákób Lábánnal, feleségeért és az juho-kért, *ki a' mint maga mondgya; nappal a' nagy*
hev-

hevség emesztett-meg, északa az hideg, és az ő álma el-távozott az ő szemeiről, Gen. 31. 40. Meg állazért első ága, a' tanufágnac.

A' tanufág második ágának, melly ez hogy: *Ez világi mulando élet nem méltó, hogy ember ki-valképpen az meg keseredet szívú, azon kapdosson, azé kívánnnya es ohajcsa.*

OKAI.

I. Mert abban, semmi igaz gyönyörűség, s' édeség, mellyért valaki azt kívánhatná vagy rajta kapdoshatna, nincsen. Az mennyei szo-zat, azt kiáltatá Esaus Prophétával, hogy ez életnek, s' azt élő embernek *minden kedvesége mint a' mezőnek virága. El-hull a' virág, Esa 40.*
v. 6. 7. Ugyan-is, bizony micsoda gyönyörű-feg és édeség vagyon abbáaz életben? a' melly
1. Nyomoruság gal tellyes. Olyan ez világi élet, *7.*
mint job Patriarcha meg-vallya, Job. 14. 1. 2. 2
Munkis, terhes és nyugodalom nélkül valo, melyben, fejen vagyon embernek az Istennék ama sententiája, *Gen. 3. 19.* *A' te orczádnak ve-rtekevel eg, e a' kenyeret, miglen meg-terfsz a' föld-*

Compre 2. sal.
103-15. 16

- ben; mely bujdosás, mint Jakob Patriarcha, Pharaoh előtt Egyiptomban mondá, a' maga éle-
téről, hogy az ő életének esztendei, ő bujdosásá-
nak esztendei, Gen. 47. 9. melly vitézség és szün-
telé való harcz, mint Job mondgya Elipháznak
Job. 7. 1. Innét vagy on hogy a' midőn meg-
hal, mondattatik minden faragságátul meg nyugod-
ni, Apoc. 14. 13. Szolván az Urban meg- halo em-
3. berrül. 3. Bűnnel forro. Mert azt mondgya Sa-
lamon Pro. 24. 16. hogy abban hamarjában
hetszer is el-esik az igaz Szent Jakab Apostol pe-
nig, magátis be- foglalván, azt írja, hogy sők dol-
4. gokban ésünk mindnyájan, &c. 4. Ollyan, mely-
nek leg nemeseb s' leg kívánatosabb rész, ebaj
és nyavalya, mint Moses az Isten kedves embere
énekli az ő enekében, a' kilenczvenedik Soltár-
5. ban v. 10. 5. Mulando még- pedig minden bi-
zonnyal, és nagy hamarfággal, mint a' melly,
ollyan mint az arnyék mellyben allándóság nincs,
Dávid mondtaként, 1. Cron. 29. v. 15. vagy
mint a' fű, a' mennyei szozat hagyása szerent,
Esa. 40. 6. vagy mint a' párah, mely eg y kevesse,
terezik, a' Szent Jakab írása szerent, Jacob 4. 14. 6.
6. Sem-

6. Semmi nem egyebb, hanem merő fogfág mely- 6.
ből a' vén jámbor Simeonnal, méltán kíványa
ember el borsátáfat, Luc. 2. 29 30. 7. Merő ha- 7.
lálnak teste mellyből Sz. Pállal, akarki-is ohajt-
hattya szabadulását, Rom. 7. 24.

II. Mert valamig ember abbá vagyó, igen igen
nyomorult és boldogtalan. Ugy mint: 1. Jöve- 1
vény bujdosó és Seller, miképpé Jakob Patriar-
cha és David Király, nagy emberek lévén, ma-
gok felől meg- vállalák. Amaz Pharaoh előtt ma-
gát bujdosónak, mondá, a' midőn életét bujdosás-
nak nevezé, Gen. 47. 9. Ez pedig mind magát
mind pedig az Istennek népét, jövevényeknek és
idegeneknek mondá, Istenhez nyujtott buzgo
imadtságában, 1. Cron. 29. 15. Minden ő Atyait
magával együtt jövevénynek és Sellernek, Psal.
39. 13. Czak magat jövevénynek, Psal. 119. 19.
Szent Pál- is azt írta a' Sidó keresztyéneknek:
Heb. 11. 13. hogy Abrahám, Isak, Jacob, Sára,
és mindenek kik az igereket el nem vettek vala,
vallást tettek arról, hogy ők bujdosók, és jövevények
ez földön. 11. Erdősegen kiv ltekerő minéműek- 2
nek is írja Sz. Pál, az mostan emlegett Szenteket,
Hebr.

Heb. 11. 14. 16. 10. Mert azt írja hogy mind azok házat kerestének, még penig jobb házat tudni-
 illik mennyeit, és olly váraft mellynek fundamento-
 ma vagyon és a' mellynek mestere és teremője az
 3. Isten. III. Az Urtul távul való, miképpen
 Szent Pál Apostol mondgya maga-is a' hivek.
 felől, 2. Corint. 5. 6. hogy a' midőn jelen vad-
 4. nak ez testben távul vannak az Urtul. I V. Fogoly
 és rab miképpen a' vén Simeon, és szent Pál sza-
 vaibul, világosan meg-tetzik, Luc. 2. 29. 30. Rom.
 7. 14 24 &c.

III. Mert jobb az halál az életnél, és a' hol-
 tak az élőknel, szolván a' jokrul. Az mi az első
 illeti: Jobb az halálnak napja az születésnek, napjá-
 nál. Azt mondgya Salamon, Eccl. 7. 1. Ha jobb az
 halálnak napja, a' születésnek napjánál, jobb az
 halál az életnél. A' mi az másodikat illeti jobbak
 a' holtak az élőknel, mert a' meg holtakat kik már
 meg-holtanak, inkább dicséri az élőknel, a' kik még él-
 nek, azon Salamó Predikátor Eccl. 4. 2. Ettül va-
 gyon az, hogy Mojses Illyés, Job, Jónás, Pál, és
 Simeó kivánták az halált, inkább mint az életet,
 miképpen oda fellyebb meg-mondám. Innét
 mond-

mondgya Jobb ez leczke után, v. 21. 22. hogy a'
 nyomorultak és keseredett szivűek, várják az
 halált, és áfsák inkább mint az el-rejtetet kínset, és
 örülnek mikoron koporsót találnak. Ekképpé, mind
 az két ága szerént, meg-áll ez fel-tett tanuság.
 Vallyon s' mind ezeknek mi hasznát vehettyük?

H A S Z N A.

Fedd és czafol. Kiket? 1. Mind azokat, kik t.
 ez tudománynak ellene járnak és cselekedznek,
 minéműek. 1. Azok, kik ez veszendő, hitván
 árnyék életért, hogy abban maradhasanak, s'
 azt meg-tarthassák, a' Christust el-hadják; men-
 nyei sz. tudományát, mellyet ideig szájjal vallot-
 tanak, meg-utállják; tetsző hiteket, mellyet aja-
 kokon pengettenek meg- tagadják; a' keresz-
 tyéni gyülekezetet, mellynek tarsáfágába külfő-
 képpen voltak, el-hadják; és vagy po-
 gánnyá, Törökké, Tatárrá, vagy Szent há-
 róság tagadóvá: vagy Papistává léznek: vagy
 egyéb eretnekségnek mētelyében kapnak és
 hittül szakadtakká, s-Apostatákká válnak, mint
 számtalanok, ez mi romlott és rongyos
 nemzetségünkben. Maga nyilván mond-

gya édes Ildvözitök, *Mat. 10. 33.* Hogy afféléket meg-tagadja, és magáénak nem ismeri: *Valaki* úgy mond *meg-tagadánd engemet az emberek előtt meg-tagadom azt én-is, az én Atyám előtt, ki az egekben* *vagyon.* *Es. 39.* *A' ki meg-találja az ő lelkét, elveszi azt.* *Sz. Pál* ismét azt írja a' Sidó keresztyéneknek, *Heb. 6. 4. 5. 6.* *Hogy, lehetetlen dolgot, hogy a' kik egyszer meg-világosítottak és meg-kosztolták a' mennyei ajándékot, és részestöttek a' Sz. Léleknek, és meg-kosztolták az Istennek jó beszédét, és a' jövőendő világnak erejét, ha elvesznek, hogy ismét meg-ujjittassanak.* *Ismét, Cap. 10. 26.* hogy az ilyeneknek kik tudni-illik *szabad akaratyok szerént* *vétkeznek, az igazságnak ismereti után, nincsen az után azoknak bűnéért áldozat.* *Sz. Péter* Apostol is sulyosfittyá állapottyokat, azt mondván, hogy: *Utolsó állapottyok, az olyanoknak gonoszab az elsőnél. Mert jobb vólt volna azoknak, hogy meg ne esmértek volna az igazságnak utát, hogy nem mint, annak esmérési után, a' nekik adatarott tudománybul hátra állani,* *2. Petr. 2. 20. 21. 2.* *Azok, kik a' lélek idvőség keresésében, költendő és töltendő időt, csupán csak ez veszendő élet meg*

tartá-

tartására költik és töltik. Jűnek s' mennek; futnak s' fáradnak, éjjel nappal; szárazon vizen; tengeren, földön; kősziklán, tűzön által, hogy életeket terjetsztheffék, és gyönyörűségben tölt-hessék, lelkek idvőségére semmi gondot nem viselvén. *Ezek jelentetnek, amaz magokat* *mentető* *hivatalosokon, kiknek némellyike mostan vett szánto földével; némellyike meg-probálándó iga barmaival; némellyike mostan hozott feleségével, menté magát a' lakodalomra hivo szolga előtt,* *Luc. 14. 18. 19. 20. &c. 3.* *Azok* *3.* *kik ez mulando életet, nagyobra böcsüllik, mint az Istent és az ő Szent törvényét, kéfzék* *143.* *lévén ő fölségét ezerszer meg-bántani; s' törvényt ezerszer meg-rontani, csak hogy életeket tarthassák és táplálhassák. Illyenek, a' kik magok* *magok* *nak vagy szerelmefeknek életéért, az Urnak szombattyált szántszándékkal meg-rontyák; örömeft lopnak, csalárdkodnak, tolvajkodnak, hamissan eskűsznek, embert ölnek, házat börtöt vernek, &c. Egyéb istentelenséget üznek 11.* *Mind azokat, kik, midőn szerelmefek meg-hal, békételenkednek, morgolodnak, zugolodnak*

D 2

és Isten

rontsad, istentelenséget tselekedvén. Azért gondold-meg, és tarts-meg azt, a' mit Szent Pál monda Miletumba, az Ephesusbéli Véneknek; Act. 20. v. 24. *Semmiivel* ugymond *nem gondolok, az én életem-is nem drága énnekem, hogy elvégezzem az én futásomat örömmel.* Tarts-meg és kövesd azt-is a' mit Felix tisztartó előtt, monda, Act. 24. v. 16. *Ebben gyakorlom* ugymond *magamat, hogy botránkozás nélkül való lelki ismértem legyen, az Istennél és az embereknél mindenkoron.* 11. Int erre, hogy midőn a' jó

- II. Istennec szent tettiséből, szerelmesed, édes Atyád, Anyád, férjed, feleséged, fiad, leányod, rokonod, barátod, és akar mi kedves jó akaród, meg-hal, és e' búval tellyes világi életetől megfosztatic, légy békéséges tűrő, Isten ellen ne zúgolóddgyál, hanem ő felsége szent tettisében
1. nyugodgyál-meg. Gondold-meg. 1. az Tanuságot voltaképpen.
  2. Az békéséges tűrő Szenteknec, Aronnac, Jobnac, példáját.
  3. Az Szent Jakab intését, Jacob. 5. v. 10. &c. hogy rövidségnek okaért, csak egy egy szóval említssem, és jelentsem.

For-

Forditom immár beszédemet, ez Urban bóldogul ki-mult s-előtűnc fekvő betsületes Aszszonyunkra, s-reád-is, az ő halálán megkeferedett betsületes Uram, s atyámfia. Nints kétségem benne, hogy fok okokra nézve, ez előtted s' előtűnc fekvő szerelmesednec, világi élete, kedves nem volt volna, mind magánac mind tenéked. Mert magá részéről, kívánhatta életénec terjedését, az te tisztos vénfégednec gyámolságára, és apró neveletlen árváidnac gondviseletére, és nevelésére. A te részéről pedig. Mert ő vala Isten után, földi gyámolod, szemed gyönyörűsége, házad szépsége, búdnak, bánatidnacsendefitője, és árváid nevelésében, reád háramló, gondod terhénec, válladról nem keveslé el-vévője. Azilyen okokra nézve, kedves lehetett az ő világi élete-is. Mindazáltal, hogy azon mód nélkül nem kapdosott, meg-mutatta azzal, hogy 1. Lelke idvességének keresésére való idejét, mulandó élete kedveért, nem vesztegette-el, szorgalmatos lévén az igének halgatásában; az könyörgéseknek gyakorlásában, az Urnak Vatsorájával való jól élésben;

ben; és a szegényekhez való irgalmaság tételben,
 3. *Mostani utolsó* betegségében, noha csak egy hétig
 tartott, kívánta fájdalomibul ki-menő csendes halálát,
 kívánván a véget, az híveknek is buzgó cselekedését
 a Sz. gyülekezetben. Melyhez képest jobb életet nyert,
 mulandó életénél, allandóbb várast és házat, e nyo-
 morult várasnál, és abban lévő házánál. Minnekokáért,
 jól lehet néked B. U. és szerelmes magzatidnac, sa-
 nyaruan és szomoruan esik, tőletec való el-távozása,
 mint kik földi gyámoltoktul, édés anyátoktul, és jó
 gondviselőtőkről most fosztrattok-meg, és árvaságra
 maradtok; mindazonáltal legyetec békeféges túrók,
 és a ti menyeyi atyátoknak, titeket meg-kefésítő tet-
 szésében, magatoc meg-hunnyászkodásával nyugod-
 jatok-meg. Gondollyátok-meg a felül meg-mon-
 dott dolgokon kívül, leg közelebb. 1. *Eletét*, hogy
 Istenes, kegyes és szent volt. 2. *Halálát*, hogy csendes
 elszalvás, és nyugalomra való bé-jutás volt. 3. *Ha-
 lála idejét*, hogy alkalmas volt, midőn az igen el-
 aggott erőtelen, vénségnek kedvetlen napjai el nem
 értek, és a kínos hetec meg nem sokasottanak. 4. *Tö-
 metését*, hogy tiszteféges volt, minémű sok nagy ren-
 deknecc nem engedtetec Istentől. 5. *Halála után való
 állapotját*, hogy igen dicsőséges, boldog és fényes.
 Legyetec azért csendesec. Magatokat az Urnak sanya-
 ru keze alatt, alázzátok-meg. Eő léssen gyámoltoc,
 Atyátoc, gondviselőtőc, és szomorú szivetekben vi-
 gasztalótoc, csak hogy ötet el ne hadjátok, hanem
 utuibá gyönyörködve járjatoc. Végre menyben ama
 hervadhatatlan Coronával, meg-coronázótok, Amen

Batjani Istváné.
 Mo.

University Library Cluj